

Y Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd

E&S(4)-06-11 papur 1

Dyraniadau'r Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2012-13 i 2014-15 – Papur gan y Dirprwy Weinidog Amaethyddiaeth, Bwyd, Pysgodfeydd a Rhaglenni Ewropeaidd

Y Gyllideb Materion Gwledig

Cyflwyniad

1. Mae'r papur hwn yn rhoi gwybodaeth ariannol gefndirol i'r Pwyllgor ynghylch cynlluniau gwariant Materion Gwledig fel y'u hamlinellir yn y gyllideb ddrafft sydd i'w chyhoeddi ar 4 Hydref 2011.
2. Mae Atodiad A yn rhoi dadansoddiad o'r Gyllideb Ddrafft fesul Cam Gweithredu, a fesul Llinell Gwariant y Gyllideb (BEL) ym mhob Cam Gweithredu. Mae'r gyllideb Materion Gwledig bellach yn rhan o'r Prif Grŵp Gwariant (MEG) Busnes, Menter, Technoleg a Gwyddoniaeth (BETS) ehangach. Cyn hyn roedd yn MEG ar ei ben ei hun, a oedd yn cynnwys y gyllideb i gyfateb â chyfrifoldebau Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol (OCVO) a Chomisiwn Coedwigaeth Cymru (FCW). Mae OCVO a FCW bellach o fewn portffolio Gweinidog yr Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy.

Cefndir a Chrynodeb

3. Mae cynigion y gyllideb ddrafft wedi cael eu llunio yng nghyd-destun cyfyngiadau ariannol tynn. Mae tabl un yn rhoi crynodeb o'r gyllideb ddrafft. Mae'r gostyngiadau yn y tabl rhwng 2011-12 a 2012-13 yn gyson â'r cyllidebau dangosol a gyflwynwyd fel rhan o broses cytundeb y gyllideb y llynedd. O ganlyniad, nid yw cynlluniau gwariant 2012-2013 i 2014-2015 yn gosod unrhyw ostyngiadau pellach ar ben y rhai a gyflwynwyd y llynedd.

Tabl un: Cyllideb Ddrafft Materion Gwledig

	Llinell Sylfaen 2011-12 £'000	Cyllideb Ddrafft 2012-13 £'000	Cynlluniau Dangosol 2013-14 £'000	Cynlluniau Dangosol 2014-15 £'000
Refeniw	79,320	78,246	79,316	79,316
Cyfalaf	13,001	12,569	11,723	11,723
Cyfanswm	92,321	90,815	91,039	91,039

4. Cyfanswm y gyllideb ddrafft ar gyfer 2012-13 yw £90.8 miliwn, o'i gymharu â £92.3 miliwn yn 2010-11. Mae'r cyllid refeniw wedi gostwng o £79.3

miliwn i £78.2 miliwn (-1.35%). Mae'r cyllid cyfalaf wedi gostwng o £13 miliwn i £12.6m (-3.32%). Mae'r gostyngiadau hyn yn sgil effaith penderfyniadau cyllidol y DU.

5. Bydd y Gyllideb Ddrafft hon yn galluogi i holl weithgarwch allweddol Materion Gwledig fynd yn ei flaen, gan gynnwys cyflwyno'r Cynllun Datblygu Gwledig, gweinyddu Cynllun y Taliad Sengl yn effeithiol a'r Cynllun Cymorth i Newydd-ddyfodiaid.

Trosolwg o'r Gyllideb

6. Mae cynnal gwariant Cynllun Datblygu Gwledig Cymru hyd at ddiwedd 2013 yn cyflawni'r ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu, ynghyd â chefnogi camau gweithredu i wneud ffermio a choedwigaeth yn fwy cystadleuol, sicrhau gwerth ychwanegol ar gyfer cynnyrch bwyd, gwella'r defnydd o adnoddau naturiol a gwella ansawdd bywyd mewn ardaloedd gwledig.

Y Cynllun Datblygu Gwledig

7. Mae cyflwyno'r Cynllun Datblygu Gwledig (CDG) 2007-2013 yn flaenoriaeth allweddol, sy'n rhan o'r Polisi Amaethyddol Cyffredin. Mae'r Cynllun werth £790m dros y cyfnod 7 mlynedd, ac mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gyfrannu £595m o hyn. O 2012 ymlaen, bydd cynllun rheoli tir cynaliadwy newydd *Glastir* yn cymryd lle y pedwar cynllun amaeth-amgylcheddol presennol yn y Cynllun i fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd, rheoli carbon/dŵr/pridd/cynefin a bioamrywiaeth. Mae dwy elfen iddo - elfen Cymru gyfan ac elfen wedi'i Thargedu. Mae elfen Cymru gyfan yn cynnig cynllun rheoli tir lefel mynediad a fydd yn galluogi llawer mwy o ffermwyr ac ardaloedd llawer mwy o dir ffermio i ddod o dan reoli tir. Mae'r elfen wedi'i Thargedu yn canolbwyntio ar 3 prif elfen: rheoli pridd a charbon mewn pridd, rheoli dŵr a rheoli bioamrywiaeth.
8. Mae'r Cynllun Datblygu Gwledig yn gwneud mwyafrif y gostyngiadau mewn refeniw a chyfalaf. Mae modd delio â'r gostyngiadau a nodir drwy gydol oes y Cynllun heb unrhyw anhawster o ran gwneud y mwyafrif o elfen cyllid yr UE.

Cynllun y Taliad Sengl

9. Blaenoriaeth allweddol arall yw gweinyddu Cynllun y Taliad Sengl yn effeithiol. Yr UE sy'n ariannu 100 y cant o'r taliadau, gyda chyfanswm o ryw £260 miliwn yn 2011-12. Os nad ydym yn bodloni'r gofynion llym y mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi'u gosod ar gyfer rheoli cronfeydd yr UE yn effeithiol, mae perygl o gosb ariannol, h.y. caiff Llywodraeth Cymru ei chosbi i bob pwrpas. O'i gymharu â gweinyddiaethau eraill yn y DU, mae gan Gymru hanes da o roi sicrwydd i'r Comisiwn o ran sut rydym yn defnyddio adnoddau'r UE.
10. Mae cosb ariannol yn parhau'n berygl go iawn, felly i'r perwyl hwn rwy'n diogelu'r gyllideb ar gyfer buddsoddi mewn systemau TG, sy'n rhan o BEL Refeniw Gweinyddu y Taliad Sengl.

Y Cynllun Cymorth i Newydd-ddyfodiaid

11. Rwyf hefyd yn diogelu llinell y gyllideb ar gyfer y Cynllun Cymorth i Newydd-ddyfodiaid i ddenu gwaed newydd i'r diwydiant. Y gyllideb ar gyfer hyn yw £1.7m y flwyddyn. Mae cryn ddiddordeb wedi cael ei fynegi yn y Cynllun, ac mae'r gyllideb ar gyfer eleni wedi'i hymrwymo'n llawn. Mae hon yn fenter bwysig a fydd yn helpu i fynd i'r afael â heneiddio ymysg y gweithlu ffermio, lle mae ffermwyr bellach oddeutu 60 oed ar gyfartaledd.

Gostyngiadau'r gyllideb

12. Yn nhabl dau ceir crynodeb o brif gostyngiadau'r gyllideb rhwng 2011-12 a 2012-13.

Tabl dau: crynodeb o ostyngiadau'r gyllideb

Cam Gweithredu	Cyllideb 2011-12 (£ miliwn)	Gostyngiad (£miliwn)	Cyllideb Ddrafft 2012-13 (£miliwn)
Gwneud taliadau yn unol â rheolau'r UE	7.360	(0.005)	7.355
Cynllun Datblygu Gwledig (refeniw)	62.512	(0.694)	61.818
Datblygu a marchnata bwyd a diod o Gymru	5.275	(0.275)	5.000
Rheoli a gorfodi pysgodfeydd a dyframaeth Cymru (refeniw)	1.400	(0.100)	1.300
Arall (rhannu costau, prawfesur gwledig a datblygu'r sylfaen dystiolaeth)	2.773	-	2.773
Cyfanswm Refeniw	79.320	(1.074)	78.246

Cynllun Datblygu Gwledig (cyfalaf)	11,601	(0.232)	11.369
Rheoli a gorfodi pysgodfeydd a dyframaeth Cymru (cyfalaf)	1.400	(0.200)	1.200
Cyfanswm Cyfalaf	13.001	(0.432)	12.569
Cyfanswm	92.321	(1.506)	90.815

13. Mae wedi bod yn ofynnol gwneud gostyngiadau i'r gyllideb ar gyfer rhai llinellau:

Hyrwyddo Bwyd o Gymru

14. Mae gostyngiad yn y gyllideb ar gyfer Hyrwyddo Bwyd o Gymru, o £5.3 miliwn yn 2011-12 i £5.0 miliwn yn 2012-13, fel y nodir yn y gyllideb y cytunwyd arni y llynedd. Mae yna fenter fawr ynghylch caffael bwyd lleol, twristiaeth bwyd a chymorth ar gyfer marchnata bwyd o Gymru. Bydd y Panel Sector Bwyd a Ffermio, a gyhoeddwyd gan y Gweinidog Busnes, Menter, Technoleg a Gwyddoniaeth ar 22 Medi, yn chwarae rôl allweddol o ran nodi camau gweithredu i gefnogi'r Strategaeth Fwyd: 'Bwyd i Gymru, Bwyd o Gymru 2010-2020'.

Arbedion effeithlonrwydd

15. Rydym wedi gwneud cais llwyddiannus am gyllid cyfalaf ychwanegol o £7.95 miliwn ym mlynnyddoedd ariannol 2011-12 i 2013-14 o'r Gronfa Cyfalaf a Gedwir yn Ganolog. Diben y cyllid hwn, sydd ar ben y symiau uchod, yw cefnogi system electronig pen-wrth-ben ar gyfer taliadau o dan Bolisi Amaethyddol Cyffredin yr UE, ar gyfer taliadau uniongyrchol i ffermwyr a thaliadau o dan Gynllun Datblygu Gwledig Cymru. Bydd angen buddsoddiad sylweddol ymlaen llaw i roi'r systemau TG gofynnol ar waith a bydd angen aildrefnu'r patrwm presennol ar gyfer darparu gwasanaethau. Y bwriad yw i'r e-system newydd fod yn fyw yn 2014 er mwyn gwneud taliadau ar gyfer y flwyddyn honno.